

Byla C-358/21**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2021 m. birželio 9 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Cour de cassation (Belgija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2021 m. gegužės 20 d.

Ieškovė:

Tilman SA

Atsakovė:

Unilever Supply Chain Company AG

Trumpas faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinėje byloje aprašymas

- 1 2010 m. ieškovė – pagal Belgijos teisę įsteigta bendrovė *Tilman SA* – su pagal Šveicarijos teisę įsteigta bendrove *Unilever Supply Chain Company AG* sudarė susitarimą *Unilever Purchasing Contract* (toliau – U.P.C.), kuriuo įsipareigojo pakuoti ir paruošti rinkai arbatos maišelių dėžutes už nustatytą kainą. 2011 m. šalys pasirašė antrą susitarimą, kuriuo buvo iš dalies pakeista sutarta kaina. Pasikeitus *modus operandi*, kilo ginčas dėl ieškovės sąskaitoje faktūroje nurodytos kainos padidinimo, o atsakovė tik iš dalies apmokėjo sąskaitas faktūras. Ieškovė padavė atsakovę į teismą, kad ši sumokėtų nesumokėtas sumas.
- 2 Pirmosios instancijos teisme atsakovė teigė, kad pagal jos bendrąsias sąlygas jurisdikciją nagrinėti bylą turi tik Anglijos teismai. 2015 m. rugpjūčio 12 d. sprendimu pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad Belgijos teismai turi jurisdikciją nagrinėti ginčą, tačiau sutarčiai taikoma Anglijos teisė ir ji turi būti aiškinama pagal ją.
- 3 Ieškovė šį sprendimą apskundė apeliacine tvarka. Jos teigimu, sutarčiai turi būti taikoma Belgijos teisė ir ji turi būti aiškinama pagal šią teisę, remiantis jos pačios

bendrosiomis sąlygomis. Atsakovė pateikė priešpriešinį apeliacinį skundą, tvirtindama, kad jurisdikciją turi ne Belgijos, o Anglijos teismai.

- 4 2020 m. vasario 12 d. sprendimu (toliau – skundžiamas sprendimas) *Cour d’appel de Liège* (Lježo apeliacinis teismas) priėmė apeliacinius skundus, patenkino atsakovės nurodytą prieštaravimą dėl jurisdikcijos ir nurodė, kad Belgijos teismai neturi jurisdikcijos nagrinėti ginčo, kilusio dėl ginčijamos sutarties vykdymo, remdamiesi atsakovės bendrosiose sąlygose nurodyta jurisdikciją nustatančia sąlyga.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 5 Ieškovė *Cour de cassation* (Kasacinis teismas) nurodo pagrindą, susijusį su 2007 m. spalio 30 d. Lugane pasirašytos Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 147, 2009, p. 5, toliau – Lugano II konvencija) 23 straipsnio 1 ir 2 dalių pažeidimu, nes skundžiamame sprendime ginčijama sutartis prilyginama sutarčiai, sudarytai interneto svetainėje, pagal kurią pirkėjas prieš galutinai įformindamas pirkimą, turi pažymėti tam tikrą langelį, parodydamas, kad sutinka su pardavėjo bendrosiomis sąlygomis, todėl laikosi nuomonės, kad ieškovės sutikimas dėl jurisdikciją nustatančios sąlygos, nustatytos atsakovės bendrosiose sąlygose, yra patvirtintas remiantis tuo, kad ji be išlygų pasirašė ginčijamą sutartį po to, kai turėjo galimybę susipažinti su minėtomis bendrosiomis sąlygomis, jas parsisiųsti ir atspausdinti, nebūdama įsitikinusi, kad jos iš tikrųjų buvo pateiktos ieškovei.
- 6 Ginčijamoje sutartyje nurodyta, kad, nesant nukrypti leidžiančių sutarties nuostatų, jai taikomos bendrosios prekių pirkimo sąlygos, skelbiamos <https://e4us.unilever.com>, kitaip tariant, atsakovės interneto svetainėje skelbiamos bendrosios sąlygos.
- 7 Šiose bendrosiose pirkimo sąlygose yra:
- 1.2 straipsnis, pagal kurį, sutikdamas su U.P.C., tiekėjas sutinka, kad minėtos sąlygos yra U.P.C. dalis ir yra jai taikomos, išskyrus visas kitas, ir kad jomis reglamentuojami šalių sutartiniai santykiai, kartu su U.P.C. nuostatomis, ir
 - 15.9 straipsnis, pagal kurį Anglijos teismai turi jurisdikciją nagrinėti visus su sutartimi susijusius ginčus, o sutartis reglamentuojama ir aiškinama pagal Anglijos teisę.

Ginčas yra susijęs su klausimu, ar šis susitarimas dėl jurisdikcijos – arba teismo pasirinkimo sąlyga – buvo tinkamai šalių sudarytas ir ar juo galima remtis prieš ieškovę.

Šalys sutaria dėl Lugano II konvencijos taikytinumo.

- 8 Lugano II konvencijos 23 straipsnyje nustatyta:

„1. Jeigu šalys, kurių vienos arba daugiau nuolatinė gyvenamoji vieta (buveinė) yra šios konvencijos privalančioje laikytis valstybėje, yra susitarusios, kad šios konvencijos privalančios laikytis valstybės teismas arba teismai turi jurisdikciją spręsti bet kuriuos ginčus, kilusius arba galinčius kilti dėl konkrečių teisinių santykių, minėtas teismas arba minėti teismai turi jurisdikciją. Tokia jurisdikcija yra išimtinė, jeigu šalys nesusitarė kitaip. Toks jurisdikciją suteikiantis susitarimas:

- a) priimamas arba paliudijamas raštu arba
- b) priimamas tokia forma, kuri atitinka šalių tarpusavyje nustatytą praktiką; arba
- c) tarptautinės prekybos arba komercijos srityje priimamas tokia forma, kuri atitinka panaudojimą, apie kurį šalys žino arba turėjo žinoti, ir kurį tokioje prekyboje arba komercijoje plačiai žino ir vykdo sutarčių, susijusių su konkrečia prekyba arba atitinkama komercija, šalys.

2. Bet kuris elektroninėmis priemonėmis perduotas pranešimas, kuriame ilgam laikui užfiksuotas susitarimas, laikomas lygiaverčiu rašytiniam susitarimui.

<...>“

- 9 Ši nuostata identiška 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42, klaidų ištaisymas OL L 290, 2014, p. 11, vadinamasis reglamentas „Briuselis I“) 23 straipsniui (kuris nuo 2015 m. sausio 10 d. pakeistas 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 351, 2012, p. 1, vadinamasis reglamentas „Briuselis I bis“). Iš tikrųjų Lugano II konvencijos, kurią Europos Sąjungos valstybės narės pasirašė su Islandija, Norvegija ir Šveicarija, tikslas – reglamente „Briuselis I“ įtvirtintas taisykles taikyti ir šioms trimis valstybėms.
- 10 Atsižvelgiant į šį tikslą, į esminį ryšį tarp Lugano II konvencijos ir reglamento „Briuselis I“ ir į tai, kad Lugano II konvencija yra sudedamoji Sąjungos teisės dalis ir kad dėl to Teisingumo Teismas turi jurisdikciją priimti sprendimus dėl jos nuostatų aiškinimo, kai jas taiko valstybių narių teismai, „bet kuris šią konvenciją taikantis ir aiškinantis teismas tinkamai atsižvelgia į principus, nustatytus susijusiuose sprendimuose dėl atitinkamos (-ų) nuostatos (-ų) arba kurios (-ių) nors kitos (-ų) panašios (-ių) 1988 m. Lugano konvencijos ir šios konvencijos 64 straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų, kuriuos priėmė šios konvencijos privalančių laikytis valstybių teismai arba Europos [Sąjungos] Teisingumo Teismas, nuostatos (-ų).“ (t. y. būtent Reglamento „Briuselis I“) (Lugano II konvencijos 2 protokolo 1 straipsnis).

- 11 Taigi Lugano II konvencijos 23 straipsnio 1 ir 2 dalis reikia aiškinti atsižvelgiant į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudenciją, susijusią su reglamento „Briuselis I“ 23 straipsniu.
- 12 Teisingumo Teismo pateiktas 1968 m. rugsėjo 27 d. Briuselio konvencijos nuostatų, galiojusių iki reglamento „Briuselis I“, aiškinimas taikytinas ir šiam reglamentui, kai jų nuostatos gali būti laikomos lygiavertėmis (2014 m. spalio 23 d. Sprendimo *flyLAL-Lithuanian Airlines*, C-302/13, EU:C:2014:2319, 25 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 13 Teisingumo Teismo teigimu, reglamento „Briuselis I“ 23 straipsnyje (anksčiau – 1968 m. rugsėjo 27 d. Briuselio konvencijos 17 straipsnis) numatytais formos reikalavimais siekiama įsitikinti, kad šalys iš tikrųjų davė sutikimą. Jeigu tenkinamas vienas iš 23 straipsnyje numatytų formos reikalavimų, sutikimas patvirtinamas (1981 m. birželio 24 d. Sprendimo *Elefanten Schuh*, 150/80, EU:C:1981:148, 29 punktą).
- 14 Problemas išspręsti gana paprasta, kai bendrosios sąlygos tiesiogiai pridedamos prie sutarties. Padėtis būna sudėtingesnė, kai taip nėra. Nagrinėdamas, kokiomis sąlygomis būtinas įrodymas, kad kontrahentas tikrai sutiko su kito kontrahento bendrosiose sąlygose esančia sąlyga dėl jurisdikcijos, jeigu jos nėra tiesiogiai pridėtos prie sutarties, *Cour d'appel* rėmėsi 1976 m. gruodžio 14 d. Sprendime *Estasis Saloti di Colzani* (24/76, EU:C:1976:177) ir 2015 m. gegužės 21 d. Sprendime *El Majdoub* (C-322/14, EU:C:2015:334) padarytomis išvadomis ir nusprendė:
- kiek tai susiję su sąlyga, kad tuo atveju, kai bendrosios sąlygos nėra tiesiogiai pridėtos prie sutarties, į jas turi būti daroma aiški nuoroda, atsakovės ieškovei pasirašyti pateiktoje ginčijamoje sutartyje aiškiai numatyta, kad jai taikomos atsakovės bendrosios sąlygos, jei šioje sutartyje ar kitose tarp šalių sudarytose sutartyse nėra kitokių nuostatų;
 - kiek tai susiję su sąlyga, kad nuorodą į šias bendrąsias sąlygas turi galėti patikrinti įprastai apdairus asmuo, ginčijamoje sutartyje nurodytas hipersaitas, pagal kurį ieškovė gali susipažinti su atsakovės bendrosiomis sąlygomis, pirmosios instancijos teismas pažymėjo, kad šis saitas susijęs su puslapiu, kuriame pateikiami du adresyno įrašai: *Log on* ir *General Supplier Information*, t. y. nuorodos į puslapį, kuriame siūloma parsisiųsti įvairius dokumentus, įskaitant bendrąsias pirkimo sąlygas, neginčijama, kad šalys vartoja anglų kalbą visoje savo komercinėje korespondencijoje, kuri remiantis pateiktais dokumentais, vyksta tik elektroniniu būdu, taigi ieškovė yra gerai susipažinusi su informatikos priemonėmis ir „naujomis ryšių technologijomis“ ir niekada nenurodė jokių išlygų dėl aplinkybės, kad negalėjo susipažinti su atsakovės bendrosiomis sąlygomis;
 - kiek tai susiję su sąlyga, kad elektroniniu būdu persiunčiamas bendrųjų sąlygų aprašymas turi būti įrašytas į patvariąją laikmeną, pakanka paprastos

„galimybės“, atsakovės interneto svetainės puslapyje, kuriame pateikiamos jos bendrosios sąlygos ir į kurį patenkama pasinaudojant hipersaitu, turi būti galima jas atspausdinti ir išsaugoti iki sutarties sudarymo, pirmosios instancijos teismas pažymėjo, kad atsakovės bendrosios sąlygos buvo nurodytos kaip vienas iš dokumentų, kuriuos ieškovė galėjo parsisiųsti, kad jie buvo atspausdinti ir kad ieškovė be išlygų pasirašė ginčijamą sutartį po to, kai jai buvo suteikta galimybė susipažinti, atsisiųsti ir atspausdinti atsakovės bendrąsias sąlygas.

- 15 *Cour de cassation* (Kasacinis teismas) ieškovė pažymėjo, kad neginčijama, jog ji pasirašė sutartį, kurioje buvo tik paprasta nuoroda į atsakovės bendrąsias sąlygas, skelbiamas jos interneto svetainėje. Skundžiamame sprendime ginčijama sutartis klaidingai prilyginama „internetu sudarytai sutarčiai“, kurią sudarydamas pirkėjas, „prieš galutinai įformindamas pirkimą, turi pažymėti tam tikrą langelį, parodydamas, kad sutinka su pardavėjo bendrosiomis sąlygomis“. Ieškovė jokia būdu nebuvo priversta oficialiai sutikti su atsakovės bendrosiomis sąlygomis, pažymėdama atitinkamą jos interneto svetainės langelį. Iš to matyti, kad Teisingumo Teismo jurisprudencija, kurią taikė apeliacinės instancijos teismas, negali būti taikoma jo nagrinėjamai konkrečiai situacijai, nes atvejis, kai viena šalis pasirašo dokumentą, kuriame pateikta nuoroda į internete skelbiamas bendrąsias sąlygas, skiriasi nuo atvejo, kai ši šalis formaliai ir tiesiogiai sutinka su šiomis bendrosiomis sąlygomis ir pažymi atitinkamą langelį.
- 16 Taigi minėtas teismas daro išvadą, kad skundžiamas sprendimas nėra teisiškai pagrįstas tiek, kiek jame nuspręsta, jog ieškovės sutikimas su atsakovės bendrosiose sąlygose įtvirtinta jurisdikciją nustatančia sąlyga yra nustatytas remiantis tuo, kad ji be išlygų pasirašė ginčijamą sutartį po to, kai turėjo galimybę susipažinti su minėtomis bendrosiomis sąlygomis, jas parsisiųsti ir atspausdinti, tikrai konstatuodamas, kad atsakovės bendrosios sąlygos buvo prieinamos, tačiau neužtikrino, kad jos iš tikrųjų buvo perduotos ieškovei ir kad ji specialiai su jomis sutiko, nors sąlygos, nuo kurių priklauso jurisdikciją nustatančios sąlygos galiojimas, turi būti aiškinamos siaurai, nes jomis siekiama pagrindinio tikslo įsitikinti, kad suinteresuotosios šalys iš tikrųjų davė sutikimą.

Prejudicinis klausimas

- 17 *Cour de cassation* mano, kad nagrinėjant šį pagrindą reikia pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar 2007 m. spalio 30 d. Lugane pasirašytos Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 23 straipsnio 1 dalies a punktas ir 2 dalis yra įvykdyti, kai jurisdikciją nustatanti sąlyga yra įtraukta į bendrąsias sąlygas, į kurias raštu sudarytoje sutartyje daroma nuoroda pateikiant interneto svetainės hipersaitą, kurį spustelėjus galima su jomis susipažinti, jas parsisiųsti ir atspausdinti, nors šalis, kuriai ši sąlyga yra nepalanki,

nebuvo paraginta pritarti šioms bendrosioms sąlygoms, pažymint tam tikrą langelį minėtoje interneto svetainėje?

DARBINIS VERTINMAS